

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 470/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. P., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 13. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoP 51/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2011 doručená sťažnosť Ing. P. K. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konania podľa čl.

47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 13. júna 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CoP 51/2012 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa po rozvode manželstva návrhom z 25. októbra 2011 domáhal na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) určenia príspevku pre rozvedeného manžela, ktorý po vykonanom dokazovaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 25 P/270/2011 z 23. februára 2012 tak, že jeho návrh zamietol.

Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom okrem iného namietal, že v konaní okresný súd *„neúplne zistil skutkový stav..., a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia“*. Okresný súd v konaní podľa sťažovateľa porušil aj princíp *„rovnosti zbraní“* a podľa neho *„vyvodené závery súdu sú zjavne neodôvodnené, vysoko arbitrárne, neospravedlňiteľné, neudržateľné a majú za následok nezákonnosť uvedeného rozhodnutia“*.

Krajský súd namietaným rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom sa nevenoval všetkým námietkam sťažovateľa, a to najmä jeho námietke, že išlo o arbitrárne a nepreskúmateľné rozhodnutie okresného súdu. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil nedostatočne, pretože *„neodôvodnil z akého dôvodu mnou namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie a aj právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa jeho názoru porušené neboli“*. Preto aj *„rozsudok odvolacieho súdu napĺňa hore uvedené znaky arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti a teda ako taký je tento rozsudok nezákonným“*.

Sťažovateľ na základe uvedeného ústavnému súdu navrhol, aby nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 13. 06. 2012 č. k. 3 CoP/51/2012-273 porušil základné práva sťažovateľa, Ing. P. K... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 13. 06. 2012 č. k. 3 CoP/51/2012-273 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť Ing. P. K... trovy konania do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma,

či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06). Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť aj taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti predstrel v podstate jedinú námietku proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorá spočívala v tvrdení o nedostatočnosti odôvodnenia rozsudku, v dôsledku čoho sťažovateľ zastáva názor o porušení jeho označených práv. Z koncepcie odôvodnenia predloženej sťažnosti rovnako vyplýva, že sťažovateľ nedostatky odôvodnenia vidí hlavne v tom, že mu krajský súd nedal odpoveď na všetky jeho námietky uvedené v odvolaní a neodôvodnil, z akého dôvodu ním namietané *„porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie a aj právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa jeho názoru porušené neboli“*.

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za

preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (§ 211 OSP). Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Charakter námietok sťažovateľa podnecuje ústavný súd k zdôrazneniu stabilnej judikatúry, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 183/2011), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje ustanovenie § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti a jej príloh zistil, že postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a ani za taký, ktorým by bol popretý účel a význam tých ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), ktoré boli právnym základom rozhodnutia krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu, a to posúdenie nároku sťažovateľa podľa v § 72 ods. 1 až 3 zákona o rodine.

Krajský súd v úvode odôvodnenia (strana 1 až 3) svojho rozhodnutia najprv podrobne opísal skutkové a právne závery okresného súdu, ktoré viedli okresný súd k rozhodnutiu o zamietnutí návrhu sťažovateľa, ďalej uviedol jeho odvolacie námietky, ktoré uviedol v odvolaní, a tiež argumenty odporkyne k odvolaniu, a potom konštatoval, že uplatnené odvolacie dôvody nemôžu privodiť zmenu ani zrušenie napadnutého výroku rozhodnutia okresného súdu. V odôvodnení ďalej vecne reagoval aj na podstatné námietky sťažovateľa (strana 4 až 6) a uviedol vecné a logické dôvody, prečo jeho odvolaniu nevyhovelo.

Bez toho, aby ústavný súd podrobne citoval z rozhodnutia krajského súdu (alebo aj okresného súdu), ktoré sťažovateľ dobre pozná, ústavný súd konštatuje, že namietané rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd z obsahu namietaného rozsudku tiež zistil, že krajský súd sa s odvolacími námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje a domnieva sa, že jeho práva mali byť porušené tým, že mu krajský súd nedal konkrétnu odpoveď na jeho iné všeobecné námietky uvedené v odvolaní, ešte nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 417/08). Inak povedané, to, že krajský súd nerozhodol v súlade s očakávaním sťažovateľa, ešte neznamená, že došlo k porušeniu zásad spravodlivého súdneho konania.

Ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tomto smere nezistil porušenie označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu, ktorého reálnosť by mohol preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08), a preto bola sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd k tomu nad rámec poznamenáva, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na rozhodnutie (petitom), čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (III. ÚS 334/09, III. ÚS 305/2010).

Namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy (čl. 37 ods. 3 listiny) v sťažnosti nie je jednak vecne vôbec odôvodnené (návrh podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde musí obsahovať odôvodnenie), ale nie je ani premietnuté v petite sťažnosti, preto sa ústavný súd námietkami sťažovateľa v tomto smere nezaoberal.

Ústavný súd pripomína, že taký rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podania sťažovateľa k namietanému porušeniu týchto práv, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 194/09).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (obdobne II. ÚS 117/05).

Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa odmietol jeho sťažnosť v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2012